

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschijnt S'ndersdags en zaterdag.
Men schryft in te Tongeren by M. F. COLLIERE, boekdrukker
uitgever van dit blad, groote markt, n° 20, en by alle postdirecteurs.
Alletoezending van brieven, annonces, g'ld enz., moet gefrankeerd
zyn.

Het abonnement is bepaald op 7 fl. binnen de stede.
" " " " " " " " 8 fl. buiten " " "
Een bladzonderlyk " " " " " " " " 20 centime.
De aankondigingen, per drukregel " " " " " " " " 15 " "
De reklamen " " " " " " " " 25 " "

By het zenden van aankondigingen is consider verzoekt dadelijk
met te drukken en deszelfs in den POSTRYDER alleen, of wel ook in
het Fransch taal, van J. BARRIER DE LIMBOURG, moeten opgenomen
worden. Deze laatste, voor verschiedene consecutieve volgende keeren
gevoerd worden onder bester condities.

TONGEREN, DEN 31 OCTOBER.

De akkerbouw en het lager onderwijs.

Heeft de akkerbouw beginselen welke moeten gekend
zyn door de lieden die zich aan het beroep van landbouwer
overleveren?

Moet men den landbouw studeren alvorens het land te
bebouwen?

Niemand zal ontkennen dat men zyn beroep moet leeren
alvorens hetzelfde met voordeel uit te oefenen, en zekerlyk
zal niemand eene uitzondering willen maken w't aangaet
het gewigtigste en meest verspreide onder alle beroepen.

In de meeste landen van kleine boerderyen, leert de land-
bouwer zyn beroep door vooreerst de peerden te geleiden,
door te ploegen, te maaijen, en alle selbwerken uit te voer-
ren; hy weet echter volstrekt niet waarom by deze of gene
werking verrigt. Hy kent noch de aerde, welke hy omspit,
noch de planten welke hy kweekt. Hy is ook onbekend met
de eenvoudigste wetten van het dierlyk gestel, en ik zal niet
zeggen met de eenvoudigste regels der scheikunde, maer ook
met de gemeenste verbindingen welke dagelyks onder zyne
ogen geschieden. Ook worden de aerde, de planten, de
dieren, de vette, alles in een woord, op de zelfde wyze, dit
is op Gods genade behandeld.

De onwetende menschen kanaan, wel is waar, uitstekende
werkers worden door veel te arbeiden; maer als zy tot
dien trap van praktisch onderrigt gekomen zyn, is hun leven
grooten leels verlopen te midden van ongehoorde poging-
gen die zy niet zouden aan te wenden gehad hebben, indien
eenvoudige beginselen hun den weg hadden ontsloten rondom
welken zy zoo dikwyls hebben moeten draaijen.

Ik heb tegen het landbouwerlyk hooren inbrengen,
dat men meer lieden die geleerd waren heeft zien ten onder-
brengen dan ongeletterden.

Dat is niet gemeend. Een landbouwer die zyne moeije-
lyke vore met zuinigheid, ja met gierigheid trekt, die meer
een voet vooruitstelt als de andere vast geplaatst is, zal zieke,
wel is waar, niet ligtelyk ruineren. Hy zal brood verdienen,
ja misschien iets meer, terwyl een onlernemend man, met
vurige verbeeldingskracht bezield, en die, zonder ze door
en door te kennen, zich zal staven op beginselen welke hy
niet genoeg heeft overwogen, meermalen een verkeerden
weg zal inslaen en spoedig ten gronde zal gaen, omdat de
verkeerdelyk genomen proeven hier te lande verderfelyk
zyn. Maer dit komt van den mensch en niet van de weten-
schap voort.

Met kennissen begaefly zynde, zou de eerste meer volkom-
telijk gelukt zyn. De tweede zou, zonder kennissen, nog
slechter gevaren zyn.

Men heeft met veel waarheid gezegd dat de tweegemeenste
beroepen die van landbouwer en dokter zyn. Geen enkel
persoon zal men aantreffen die niet eene remedie aan te
bevelen heeft tegen de ziekte welke n'kwelt, of die niet een
doenwyze voor de bewerking van uw land heeft aan te
raden.

De man die 's avonds gedroomd heeft dat hy 's anderen-
daags landbouwer zeyen moet, zal wellyt zeer schoone
zaken verrigten; maer hy zal er ook zeer slechte doen.

Ik kom dan ook terug naar myn eerste gezegde; om dok-
toor te zeyen, moet men de geneeskunde geleerd hebben;
alvorens landbouwer te worden moet men den akkerbouw
hebben gestudeerd.

Ik zal niet spreken van het hooger onderwijs in den
akkerbouw. De leerstoelen waar ervaren professoren de
wetenschap in het bereik stellen van allen, die maar willen
luisteren, hebben hunne bewyzen geleverd.

Ik kom dan op het nederig lager onderwijs.

Sints lang zoekt men naar de oorzaken der uitwyking
van de buitenlieden naar de steden. Het dunkt my dat men
zich niet veel moeite behoeft te geven om te zien waarin het
kwaed gelegen is.

De landbouw, langen tyd aan zich zelve overgelaten,
zonder onderys, is meest altyd het beroep geworden van
degenen die niets anders willen of kunnen verrigten. Van
daer zyne betrekkelike minderheid, van daer de geringe
winsten door den landbouwer ingezameld en de geringheid
van den loon dien hy aan zyne werklieden betalen kan.

Kan men in zoo eenen staat van zaken aan die klas van
nuttige menschen zeggen: Gy zult uwe plaats niet verlaten?
De nyveraers winnen veel; de ambtenaren trekken zware
traktementen, die hen toelaten zich een groot genot aan te
schaffen; maer gy zyt noodig aan de beide maatschappy;
gy moet volharden, gy en uwe kinderen, in uwen nederigen
stand? Het ware dan al zoo regtveerdig uit te roepen: De
boer is nagelast aan den bodem, men zal hem met het land
mede verkoopen, hy is de heilige.

Maer dewyl dit middel gelukkiglyk niet meer mogelyk is,
moet men den goeden weg inslaen en het kind des landbou-
wers onderyzen zoodra het de lagere school ingetroden is.
Men onderhoude hem steeds over het schoone beroep dat
hem onafhankelyk zal maken, dat hem winsten zal aen-
schaffen, dat hem niet zal bloot stellen aan de wisselvallig-
heden der medestreying welke zoo dikwyls voorkomen in
de nyverheid, of aen veranderingen, of aen verlies van
plaatsen in andere toestanden. Eindelyk, dit kind moet over-
tuigd worden dat het, door met schrandrheid te handelen,
even zoo veel, ja nog meer dan anderen kan winnen, dat
het zyne arbeiders zoo duer kan betalen dan de fabriek-
werkers, en, kortom, dat by elders niets beters zal vinden.
Deze taek is voorbehouden aan den onderyzer die het

kind den eersten indruk moet geven.

Indien de onderyzer eene opvoeding geeft, waarin niet
eens sprak is van landbouw; indien zyne voorbeelden van
spraakkunst en rekenkunde niet aen den landbouw ontleend
zyn, liever heb ik dat by onze kleine landbouwers in de
onwetenheid late, dewyl alsdan zyne lessen, zouden strek-
ken om hun een ander beroep te doen kiezen, en wy hebben
de overtuiging dat by hun aldus den slechtsten dienst zou
bewyzen door hen uit eenen toestand te trekken in welken
zy meer heil zouden vinden dan in elken anderen.

Ook laet ik nimmer na aen myne leerlingen-onderyzers
te herhalen: Bewaer by de jonge kinderen de godsdienstige
denkbeelden; wieg hen met landbouwkundige leerstellingen;
laet deze twee bestanddeelen van geluk voor hen en
voor isleren niet verloren gaen.

Indien de onderyzers nu geene gedachte van den land-
bouw hebben; indien zy noch planten, noch dieren, noch
eenge scheikundige verbindingen kennen, wat vermogen
zy? Volstrekt niets.

En, anderzys, die onderyzers in 't midden der platte-
landsbevolking geworpen, met niets bekend van datgene
wat de landbouwers vormt, zullen ten lande niet kunnen
wortel schieten; zy zullen er weinig toegegenheid vin-
den; zy zullen verplaatst, heen en weer gedreven worden,
en hun toestand zal niet vol te houden zyn. Want is het wel
mogelyk van wegen deze nuttige ambtenaren eene grenze-
looze verkleefheid te vragen in het byzyn van een armzalig
voortuigt? Het landbouw onderys moet kunnen toestand
verbeteren.

Daerom is het, dat, ruim 30 jaren geleden, de heer
Legend, destyds de rector der Akademie van Rennes, de
gedachte kreeg; hy de lagere normale school eene kleine
hofsdele te voegen, waer de leerlingen-onderyzers de eerste
beginselen van den landbouw leeren kennen.

Ik werd met dit onderys belast. Dan, na de dood van
den stichter onzer kleine landbouwschool, verliet men deze
gedachte, tot welke men eenige jaren nadien terug keek.

Ik zal my hier persoonlyk buiten zake stellen; myne
plaats van leeraer van landbouwkunde aen de normale
school zou zeer vervuld zeyen, indien ik niet de innige
overtuiging had dat ik eenige dienst bewys; trouwens, de
personen die zich langen tyd aen het onderys hebben
overgeleverd, zullen begrypen dat na eene dertigjarige uit-
oefening van eene dergelyke bediening, men levendig naar
rust haekt.

Maer ik zie talryke aanmerkingen over de verkregene
uitslagen oplagen. Zyn onze onderyzers landbouwers
geworden? Nooit is die gedachte ons te binnen gekomen.

Zouden hunne leerlingen lange lessen van landbouwkunde
kunnen opzeggen? Nog eens, wy hebben hiertaan
nooit gedacht.

THEODOOR VAN NEUHOF,

EEN GEKROONDE GELUKZOEKER.

(Verzuld)

In dezen stand van zaken zien wy Theodoor voor de
misleide Corsikanen optreden. In Florence en Livorno,
waer hy zich als residant van den keizer by afwisseling
ophield, had hy gelegenheid hunne aenzienlykste hooffden te
leeren kennen; hy trad met hen in onderhandeling en
beloofde voor de bevryding der gevangenen alles in het werk
te zullen stellen. Door hem schynt ook inderdaad het
trouweloos verraed ter oore van prins Eugenius van
Savoie gekomen te zyn, die den keizer mededeelde, hoe zyn
naem misbruikt, en zyne welwillende bedoeling miskend
was. Karel VI bedreigde nu de republiek met een oorlog,
indien de gevangenen genomen Corsikanen niet onmiddellyk
in vryheid gesteld, en de bepalingen van het verdrag nage-
leefd werden. Verschrikt gaven de Genuezen tot alles hunne
toestemming. By de Corsikanen was het aenzien van
Theodoor door dezen goeden uitslag zoo zeer gerezzen, dat
zy hem gaerne aen hun hooffd zouden gezien hebben. Zy
boden hem dan ook de koninklyke waerdigheid aen. Hoe
welkom dit aanbod den eerzuchtigen gelukzoeker ook was,
zag hy toch wel in, dat hy zonder den bystand van andere
mogendheden zich niet in zyne waerdigheid zou kunnen
handhaven. Om zich die ondersteuning te verwerven,
bezocht hy de hoven van Weenen, Parys, Madrid en Rome.
Overal werd hy vriendelyk ontvangen, overal wilde men de
Genuezen vernederen en hunne magt snuiken, — maer
kreeg hy krachtadigen bystand, namelyk geld of troepen.
Toen herinnerde hy zich, dat in de zestiende eeuw Sampiero,

een berucht Corsikaensch oppethoofd, in een dergelyken
nood met goed gevolg den bystand der Ottomansche Porte
ingeroepen had. Theodoor besloot zyn voorbeeld te volgen
en scheeptte zich naar Konstantinopel in.

Bier ontmoette hy vorst Bagoczy van Zeyenberg, die in
den opstand tegen Keizer Leopold I zoo hoog in aenzien
gestegen was, dat hy aen het hoofft van 100,000 man tegen
Weenen kon oprukken.

De wiseling van het kryggeluk had evenwel zyn magt
even schielik doen afnemen, als zy vroeger toegenomen
was; hy leidde thans in vrywillige baliingschap in Turkije
en wachtte op eene gelegenheid om op nieuw het zwaard
tegen Oostenryk te trekken. Hy vatte genegenheit voor
Theodoor open maekte hem met nog een ander gelukzoeker
bekend. Deze was Achmet Pacha, eertyds graef van Bone-
neval. Hy was een Franschman van hoogte afkomst, die aen
den schitterendsten moed de grootste lichtzinnigheid paerde;
hy had eerst uit de Fransche, later ook uit de Oostenryksche
dienst, waer hy als generael der infanterie aengesteld was,
moeten slugten; hy had in Konstantinopel het Mahome-
daensche geloof aengenomen en van den Padiischah hooge
waerdigheden en groote rykdommen verkregen. Met Theo-
doors groote diplomatieke kennis ingenomen, en overgheeld
door de beloften, die hy hem deed, werkten Bagoczy en
Achmet Pacha voor Theodoor van Neuhof en bragten het
zoo ver, dat zy den Padiischah beswogen om den bey van
Tunis te bevelen, de onderneming op het eiland Corsika
met alle hem ten dienste staende middelen te bevorderen.
Daerentegen verbond zich Theodoor om als koning van
Corsika het Turksche oppergezand te erkennen. Voorloopig
met groote geldsommen ondersteund, scheeptte hy zich naar
Tunis in en werd door den bey met eerbied en vriendschap
ontvangen. Door brieven maekte hy zyne vrienden op
Corsika met zyn voornemen bekend. Hier was intussen

een nieuwe opstand tegen Genoa uitgebarsten; eene junta
van kryggheerscheiders en afgevaardigden uit het volk had,
in afwachting van zyne komst, die door gebrek aen schepen
en troepen onmerkelyk vertraagd werd, het beleid der
zaken in handen genomen.

Steeds werden de betrekkingen op het eiland ingewik-
kelde, en Theodoor begreep dat hy niet langer dralen
moet. Zonder de gewenschte troepen, maer ryk van geld en
krygsvoorraad voorzien, waertoe ook Ripporda, die thans
onder den naem van Osman in Marrokko eene hooge mili-
taire waerdigheid bekloofde, rykelyk had bygedragen,
laadde hy eindelijk na vele vergeefse pogingen op den
13ten Maert 1736 in de haven van Aleria, op de oostkust
van het eiland. De Engelsche consul in Tunis had hem een
koopvaerdschip bezorgd, dat tien stukken geschut en, als
oorlogschip, de Engelsche vlag voerde; deze daad, waer-
voor de consul en de kapitein later tot verantwoording
geroepen werden, kostte den laatste het leven, naerlien hy
zich, om niet gevangen genomen te worden, in de Levant
met een pistoolschot van het leven beroofde.

De voornaemste inwoners van Aleria bezagen zich by
Theodoor aen boord en begroetten hem met den titel van
Excellentie en onderkoning. Den volgenden morgen ging hy
op eene zonderlinge wyze, half Tursch half Europeesch
gekleed aen land; hy droeg een lang scharlakenrood, met
bont gevoerd kleed, terwyl hy zyn hooffd, in plaats van
den tulband, met eene gekruide pruik en een driekanten
hoed getooid had. Aen zyne zyde droeg hy een Spaenschen
degen, terwyl hy een praechtigen stok met een gedraeciden
knop in de hand hield. Zyn gevolg, even kakelbont in zyne
kleederdragt, bestond uit zestien personen, waeronder een
Fransche luitenant, een secretaris van Elba, een hofmeester
uit Livorno, een kapellaen en verschiedene kamerdiensers
en lakkeijen uit verschillende landen, onder andere drie